

zaaknummer 2013 W 1115

Datum beslissing: 13 juni 2014

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klaagster,
juridisch adviseur: mr. R.J.M.M. de Bont.

tegen:

[naam],
geboren op [datum],
sinds 1957 lid van de Congregatie Fraters van Tilburg (CMM),
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
juridisch adviseur: mr. A.M.W. Verdegaal.

1. De procedure

Het klaagschrift (met bijlagen) is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 11 februari 2014.

Op 25 maart 2014 is bij de griffie een verweerschrift ingekomen, namens aangeklaagde opgesteld door mr. A.M.W. Verdegaal voornoemd.

Op 28 maart 2014 heeft de griffie een e-mail bericht ontvangen van [naam], Algemene Overste Fraters CMM.

Op 15 mei 2014 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klaagster is gehoord middels een Skype-verbinding en heeft haar standpunt toegelicht. Zij werd bijgestaan door haar juridisch adviseur mr. De Bont, die ter zitting is verschenen.

Aangeklaagde is ter zitting verschenen en werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. Verdegaal. Namens de Congregatie is verschenen frater [naam], overste van Woonzorgcentrum [naam], alwaar aangeklaagde verblijft.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Aangeklaagde was de docent van klaagster toen zij in de derde klas zat van de [school] te [plaats]. Gelet op de afstand tussen huis en school bleef klaagster vier dagen per week tijdens de lunchpauze over. Klaagster was over het algemeen het enige kind in de derde klas dat overbleef. Het overblijven vond plaats in de eigen klas, met de eigen leraar. Aangeklaagde was als leraar erg populair. Klaagster vond het prettig dat aangeklaagde haar graag mocht. Zij had de behoefte om aardig gevonden te worden. Aangeklaagde was in de

klas snel geneigd tot fysiek contact. Zo hing hij helemaal over klaagster heen bij het meelesen van schoolwerk.

Als klaagster tussen de middag alleen in de klas overbleef, nam aangeklaagde haar mee naar het toilet tegenover de klas, onder het mom dat hij - bv. na het eten van een banaan - zou controleren of 'het van onderen nog goed functioneerde'. Aangeklaagde deed dan klaagsters broekje naar beneden en bekeek en betastte haar schaamstreek. Al snel stopte aangeklaagde ook het topje van zijn vinger in haar vagina. Na verloop van tijd ging hij iedere keer een klein stapje verder en stopte hij een hele vinger in haar vagina en later zelfs meerdere vingers tegelijkertijd. Doordat aangeklaagde dit altijd voorzichtig deed, heeft hij klaagster tijdens zijn handelingen nooit pijn gedaan.

Het seksueel misbruik vond gedurende het hele schooljaar 1969-1970 tussen de middag tijdens de overblijf bijna dagelijks plaats. Klaagster was toen 8-9 jaar oud.

2.2. Klaagster heeft veel verwarrende gevoelens met betrekking tot genoemde periode. Aanvankelijk voelde zij zich bevoorrecht, zodat zij zich het schooljaar daarna betrapte op jaloezische gevoelens en alert was op het gedrag van aangeklaagde jegens andere meisjes uit zijn derde klas.

Door het misbruik kreeg klaagster wel allerlei zorgen. Na de seksuele voorlichting en tijdens een bezoek aan de schoolarts geneerde zij zich wegens het mogelijk ontbreken van een maagdenvlies. Ook vreesde zij dat dit later een probleem zou worden.

Ook ontstond grote gewetensnood toen haar jongere zusje bij aangeklaagde in de klas kwam; hoe kon zij tegelijkertijd haar zusje beschermen en toch serieus genomen worden, zonder weer te worden afgedaan als een onbetrouwbare fantast? Omdat klaagster ergens ook wel had aanvoeld dat wat aangeklaagde gedaan had niet helemaal normaal was, had klaagster toen zij 9 jaar oud was haar moeder verteld over het misbruik. Klaagster werd toen echter niet geloofd, haar verhaal werd afgedaan als onzin, daar het volgens haar moeder onmogelijk was dat iemand van de Kerk zoiets zou doen. De relatie tussen klaagster en haar moeder is sindsdien ten gronde toe beschadigd en leidde uiteindelijk tot een vertrouwensbreuk tussen klaagster en haar beide ouders.

Klaagster heeft vervolgens het hele jaar met aangeklaagde verdrongen. Zij heeft een turbulente pubertijd gehad, een slechte relatie met beide ouders en weinig eigenwaarde. De relatie met haar vader heeft zij nooit meer kunnen herstellen daar hij reeds op jonge leeftijd is overleden. De relatie met haar moeder, die nu Alzheimer heeft, is thans wisselend.

In de eerste jaren van haar huwelijk heeft klaagster globaal met haar echtgenoot over het seksueel misbruik gesproken. Toen in 1998 haar eigen dochter 8 jaar werd en in de derde klas kwam, kon klaagster niet langer om haar eigen geschiedenis heen. Zij voelde grondige afschuw en ongeloof over wat haar vroeger was aangedaan. Klaagster heeft toen alles aan haar echtgenoot verteld en is professionele hulp gaan zoeken.

Na ongeveer dertig jaar ontmoette klaagster weer haar schoolvriendin [naam] van de [school]. In 2008 heeft klaagster ook met haar over het seksueel misbruik door aangeklaagde gesproken.

Weer later heeft klaagster er ook met haar twee kinderen over gesproken.

2.3. Klaagster wil met haar klacht bereiken dat het seksueel misbruik niet ongestraft blijft, omdat zij zulke zware gevolgen daarvan heeft ondervonden. Bovendien is het voor klaagster essentieel om te weten of dit misbruik bij meerdere lotgenoten heeft plaatsgevonden, of de schoolleiding destijds van het wangedrag op de hoogte was en of de orde wist of momenteel weet wat er speelde. Dit is voor klaagster belangrijk om het misbruik in een kader te kunnen plaatsen.

3. Het verweer (zakelijk weergegeven)

Vanaf 1968 tot 1981 heeft aangeklaagde les gegeven op [school] in [plaats], altijd aan de derde klas. Aangeklaagde bevestigt dan ook dat hij in het jaar 1969-1970 les gaf aan de derde klas van [school]. Hij herinnert zich klaagster en ook een broer van haar.

De gebeurtenissen zoals in het klaagschrift beschreven hebben bijna 45 jaar geleden plaatsgevonden. Gezien het tijdsverloop is het voor aangeklaagde moeilijk zich alles wat in die tijd is gebeurd weer precies voor de geest te halen.

Aangeklaagde erkent met veel schaamte en spijt dat hij klaagster destijds, herhaaldelijk, heeft betast aan haar geslachtsdeel. In zijn herinnering is echter geen sprake geweest van binnendringen. Hij is niet met zijn vinger in haar vagina binnengedrongen. Dat is ook bij een meisje van acht jaar niet mogelijk zonder haar pijn te doen, en over pijn wordt in de klacht niet gesproken. Aangeklaagde benadrukt dat hij klaagster nooit pijn heeft willen doen. Dit doet overigens in het geheel niets af aan de schaamte en de spijt van aangeklaagde over de veelvuldige betastingen. Hij zou willen dat dit nooit was gebeurd. Aangeklaagde beseft goed dat hij misbruik maakte van de onschuld van een kind dat, door haar jonge leeftijd, geen idee had van wat er gebeurde.

De eerste keer dat het misbruik heeft plaatsgevonden moet zijn geweest in oktober of november van genoemd schooljaar. Ten aanzien van de frequentie waarin het misbruik plaatsvond kan aangeklaagde geen getal noemen. Hij bestrijdt echter dat dit dagelijks gebeurde, alleen al omdat er vaak ook enkele andere kinderen overbleven in zijn lokaal.

Het treft aangeklaagde zeer dat het misbruik veel impact op klaagsters leven heeft gehad. Aangeklaagde wil dan ook de gevolgen die klaagster van zijn handelen heeft ondervonden erkennen en haar zijn oprechte verontschuldiging aanbieden voor hetgeen hij haar destijds heeft aangedaan. Hij ziet in dat hij misbruik heeft gemaakt van zijn machtspositie.

4. De beoordeling

4.1 Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klaagster gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. Er zijn ruim veertig jaar verstreken sedert de feiten die klaagster aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Voor de Klachtencommissie is aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klaagster schetst hebben plaatsgevonden.

De Klachtencommissie acht dan ook aannemelijk dat aangeklaagde klaagster gedurende het schooljaar 1969-1970 veelvuldig - bijna dagelijks tijdens haar overblijfdagen - onzedelijk heeft betast en bekeken en daarnaast ook in haar vagina is binnengedrongen, eerst met het topje van een vinger, en later ook met een hele vinger en met meerdere vingers tegelijkertijd.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klaagster haar verhaal heeft verteld.

Aangeklaagde heeft verklaard dat hij zich klaagster herinnert en erkent dat hij klaagster veelvuldig heeft betast aan haar geslachtsdeel. Ondanks dat aangeklaagde ontkent dat hij met een vinger/vingers is binnengedrongen in haar vagina, acht de Klachtencommissie ook dit deel van de klacht aannemelijk. De Klachtencommissie ziet allereerst geen reden om dat deel van de verklaring van klaagster in twijfel te moeten trekken. Daarnaast heeft aangeklaagde ter zitting aangegeven dat het moeilijk voor hem is zich alles wat in die tijd is gebeurd weer precies voor de geest te halen en voorts dat het feit dat hij zich niet meer precies de details van het misbruik kan herinneren noch de frequentie er van, niet wil zeggen dat het niet gebeurd is.

De verklaring van klaagster wordt voorts ondersteund door de verklaring van haar echtgenoot d.d. 28 januari 2014. Uit zijn verklaring blijkt dat reeds vele jaren geleden het verhaal omtrent aangeklaagde meermalen ter sprake is gekomen. Toen hun oudste dochter ongeveer 8 jaar oud was (omtrent 1998) en daarmee dezelfde leeftijd had die klaagster ook had toen zij door aangeklaagde onzedelijk was betast, heeft klaagster haar echtgenoot verteld over de intensiteit en de frequentie waarmee aangeklaagde zich aan haar had vergrepen. Aangeklaagde heeft klaagster destijds betast en gepenetreerd met zijn vingers, als ware het een controle of zij nog wel gezond was.

Tenslotte acht de Klachtencommissie ook de verklaring van [naam] (schoolvriendin van destijds, 3^e klas [school]) d.d. 5 februari 2014 dienstig als steunbewijs. In deze verklaring komt naar voren dat klaagster in 2008 het hele verhaal heeft verteld over aangeklaagde en zijn misbruik. Om ‘problemen van anderen’ te kunnen inspecteren en goed te kunnen bekijken en uitleg te kunnen geven, heeft aangeklaagde de onderbroek van klaagster naar beneden gedaan en met behulp van zijn vingers in haar vagina gevoeld.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klaagster was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas 8-9 jaar oud. Aangeklaagde was als docent voor haar iemand waarin zij vertrouwen moest kunnen stellen.

Ter zitting heeft aangeklaagde nogmaals zijn spijt betuigd en aan klaagster zijn oprechte excuses aangeboden. Aangeklaagde heeft zich afgevraagd waarom hij destijds zo stom is geweest. Hij heeft thans professionele hulp gezocht.

Naast aangeklaagde zelf heeft ook frater [naam] ter zitting -mede namens [overste]- namens de congregatie oprechte excuses aangeboden. Frater [naam] hoopt dat klaagster dit kan accepteren als een oprechte erkenning van de kant van de congregatie.

4.5. Nu gelet op het bovenstaande geadviseerd zal worden de klacht gegrond te verklaren, dient in overweging te worden genomen of een passende maatregel noodzakelijk wordt geacht. De gegrondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klaagster is aangedaan en een oprechte spijtbetuiging kunnen wellicht ook bijdragen aan de vermindering van dat leed.

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Congregatie Fraters van Tilburg (CMM) de klacht gegrond te verklaren en zo nodig een passende maatregel te nemen.

Dit advies is vastgesteld op 13 juni 2014 door mr. M.D.J. van Reenen-Stroebel, voorzitter, zr. J.G.M. Verwijs, O. Praem, en drs. L. Erftemeyer, leden, bijgestaan door mr. S.R.M.I. Roos-Bollen, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klaagster en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar haar of zijn oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klaagster verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klaagster schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.